

TYPOGRAPHIA

A MAGYARORSZÁGI KÖNYVNYOMDÁSOK ÉS BETÜNTŐK EGYESÜLETEINEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden héten pénteken. Előfizetési ár egy félévre 5 pengő. Egyes szám ára 20 fillér. Telefonszám: 30-1-33

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST VIII, BÉRKOC SIS UCCA 1. SZÁM
FÉLEMELET 4. AJTÓ, GUTENBERG-OTTHON

Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetés ára: millimétersoronként 30 fillér. A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Békéltetőbizottsági határozatok

Budapest, 1933 szeptember 6. *Panasz.* K. I. és W. D. gépszedők panasza a G.-nyomda rt. ellen, mert a cég nem tesz eleget a napilapok előállítására ügyében folyó évi május hó 3-án hozott bizottsági határozatnak. *Határozat.* A bizottság a panaszok helyét ad abban az értelemben, hogy újból fölhívja a bepanaszolt cég figyelmét a folyó évi május hó 3-án hasonló ügyben hozott határozatára, amely szerint a cég köteles a napilapok előállításánál a kollektív szerződés 218. pontjában foglalt rendelkezéseket betartani. — *Panasz.* Sz. I. főgépmeister panasza a G.-nyomda rt. ellen, mert panaszos hetenkint egy napon át 48 oldalas gépén 48 oldalas lap nyomását egyedül végzi. — A bizottság a határozathozatalt elhalasztja annak előzetes megállapítása céljából, hogy a bérszabályzattárgyalás során miként értelmezte a 181. pont első bekezdésében foglalt „nem rendszeresen“ meghatározás. — *Panasz.* P. I. berakónó panasza a R. J. újpéti cég ellen, továbbá B. I. és társainak panasza ugyanazon cég ellen. A panaszok tárgya az, hogy: a) a bepanaszolt cég P. I. berakónónak nem fizette ki a fölmondási időre járó bért; b) panaszosoknak nem fizette ki a megdolgozott különórákért járó díjat. A bepanaszolt cég írásban közli megjegyzéseit a panaszokra, amelyeknek az ő távolmaradása dacára való letárgyalását kéri. *Határozat.* A bizottság kötelezi a bepanaszolt céget arra, hogy P. I. berakónó számára 1 heti fölmondási időre járó bért a napon belül fizesse be a Főnökegyesület pénztárába. — *Panasz.* O. J. szedő panasza az E. F. cég ellen, mert a bepanaszolt cég fölmondott panaszosnak, mert ez nem volt hajlandó a bérszabályszerű bérnél alacsonyabb bér mellett dolgozni. — A bizottság a határozathozatalt a legközelebbi ülésre halasztja. — A Sokszorosító Ipartestület közli, hogy kiszállás útján és a cégfőnök meghallgatása után megállapítást nyert, hogy Földes Árpád Lusztig Mártonnak, mint régi ismerősének megengedte, hogy saját munkáit ott végezhesse, azonban munkaviszony nem állt fenn közöttük. Földes a nyert fölvilágosítás és figyelmeztetés után határozott ígéretet tett, hogy ez a jövőben nem fog előfordulni. Egyébként a cégtulajdonos telefonon közölte, hogy írásban bejelentett kilépésére való tekintettel nem tesz eleget a július 5-én hozott azon határozatnak sem, amely szerint két héten belül köteles jelentést tenni arról, hogy üzemében a bérszabályszerű állapotot visszaállította. *Határozat.* A bizottság a Földes Árpád céget a bizottság törli a bérszabályhú üzemek sorából. — A B. és F. cég ismételt fölcszólítás dacára még mindig nem tett eleget a május hó 3-án hozott azon határozatnak, hogy 14 napon belül mutassa be a K. Gy.-vel kötött újabb társulási szerződést. *Határozat.* A bizottság a társulást nem veszi tudomásul, minél fogva K. Gy. az említett cég üzemében, mint társtulajdonos nem dolgozhat. — Az Alpha-nyomda (W. L.) az augusztus 16-i határozat alapján köteles lett volna K. L. számára két héten belül 9 napi szabadságidőre járó bért befizetni. Ezzel szemben augusztus 30-án és szeptember 6-án csak 20-20 P részletfizetést teljesített és a bért — a bizottság álláspontjától eltérőleg — nem a 70 pengős alapon számította. *Határozat.* A bizottság tudomásul veszi azt, hogy a szabadságidőre járó bér, amely azonban 48 órás munkahét alapján számítható, heti 20 pengős részletekben egyenlített ki.

A munka jutalmáról

emlékeztünk meg lapunk ezévi 50. számának vezetőcikkében. E megemlékezés nem szolgált gyönyörűségére olvasóinknak, mert hiszen munkássorsunk előrevetett sötét árnyékát láttuk egy, az élet alkonyához elérkezett munkástársunk tragédiás sorsában. Harminchét esztendő jutalmán a kenyértelenség és a szörnyű bizonytalanság jutott osztályrészül egy munkástársunknak, aki közel egy emberöltőn át munkájával gyarapította a mások javait.

A munkásember előtt felmagasztosító tudat a teremtő munka, amely szent fogalomként él a lelkünkben. Az egymást követő robotos napok terhét ez a tudat enyhíti. Életünk folyásán keresztül ez teszi elviselhetővé sorsunkat, látjuk alkotó munkánk eredményét — másoknál. Ez a felismerés természetesen ellentétes hatást vált ki és mégis dolgozunk, alkotunk, teremtünk, gyarapítunk javakat — nem magunknak, hanem másoknak.

A munka ellenértékéért csak a pusztá falat kenyér jut osztályrészünkül addig, amíg munka szerszáma kezünkben, a gondoktól terhebbé válik életünk és az élet alkonyán a nyomor szegődik mellénk. Mert hát bizony a robotos munka igazságtalan megértéke révé nem kapunk annyit fizetség gyanánt, hogy abból gondoskodhatnánk önmagunkról úgy, ahogy azt egy egész életen át folytatott munkásélet után megérdemelnénk.

Pedig a robotos munka nagy és rideg vámszedőnk. Elragja izmainkat, megrontja egészségünket, kizsigereleli idegeinket, felőrli lelkünk

a robotot, mert nem adjuk, azok közé, akiket elnyűt a munka és akiknek maradék erőt a nyomorúság őrli fel.

Magunkra maradunk. Az élet átrobog rajtunk, ugyan kinek jutna észbe rólunk gondoskodni? Pedig vannak közöttünk jóegyhányan, akik egy egész életen át egy munkahelyen, egy egész emberöltőn át gyarapították az értékeket úgy kulturális, mint anyagi javakban — másoknak.

Igy volt ez H. Ilona szaktársnőnkénél is, aki több, mint negyvenéves esztendőn át dolgozott a P. Grafikai Műintézet Rt.-nél. Rajta is beteljesedett a munkásember sorsa. Negyvenévesi munkája után beteg lett. Elnehezült teste, meggyengült látása, hályog képződött szemén. Egy esztendőig állott orvosi kezelés alatt. Az orvostudomány mindent megtett, hogy H. Ilonának visszaadja életerejét, munkaképességét. De hát ez minden jó szándék mellett sem sikerült. A szürke hályog belepte szembogarát és örök sötétség borult egyik szemére, a másik szem nem tudta átvállalni az elromlott szem szerepét s mi tagadás, H. Ilona munkaképtelenné vált.

Kimerítette táppénzsegélyét és a betegállományból elbocsátott. Ezt az intézkedést szédülten vette tudomásul öreg szaktársnőnk, életében talán először ébredt tudatára annak, hogy milyen egyedül is áll ebben a körülötte zajló, dübörgő életben.

Mert bizony H. Ilona a negyvenévesztendő robotban magára maradt. Az élet dalát és nagy vágyódásait elhallgattatták a dübörgő gépek. A mindennapi kenyérgondok munkára serkentették, nem volt ideje arra, hogy kissé körültekintve, élettársat keresen magának. Hűségesen szolgálta fölöttébb, a vállalat érdekeit még akkor is, amikor a falat kenyeret igyekeztek nagyobbá tenni robotostársai. Áldozatos odaadással csak egyre törekedett: megsegíteni a kenyeret. Amra szegény feje nem is gondolt, hogy ő másoknak gyarapította a javait munkájával. Erre csak most eszmélt rá, negyvenéves év után, amikor munkahelyén jelentkezett — munkára.

A főgépmeisternél tette tiszteletét, aki előtte mindig „nagy úr“ volt. A nagy úr végigjártatta rajta tekintetét és fölmérte munkaerejét, ami után H. Ilonát az üzemvezető-igazgató úrhoz küldte.

Az igazgató úr azután közölte vele, hogy helyét mással töltötték be, mert ő már nem tud dolgozni. Ezzel azután útjára is bocsátották H. Ilonát, annak rendje és módja szerint kiadták negyvenéves esztendőn át porosodó munkakönyvét, amelyben megfakult az írás, megsárgultak a lapok.

H. Ilona szeretett volna valamit mondani, de nem jött hang a torkából. Ajka megvonaglott, egy kissé megszárdult és levegő után kapkodva tartott kifelé. Útja a gépterem fölött vitt el, ahol megegyeszer fülbe dübörögtek a zakatoló kerekék, a negyvenéves esztendőn át hallott elbűvölő muzsika. Lassan botorkált kifelé a nagy műintézet kapuján. A gépek dübörgő muzsikája mind lágyabban halkult el és enyészett bele az ucca zajába.

Milyen egyszerűen ment az egész. Csak néhány szóval intézték el az ügyet azok, akiket a negyvenéves esztendő munkálkodás alatt összeszokott. A főgépmeister úr, az igazgató úr milyen hamar feledkeztek el arról, hogy ő ott a nyomdában dolgozott. Milyen keresetlenek voltak a szavak és — milyen ridegek.

Kérdezni nem kérdeztek tőle semmit, például azt, hogy most miből fog megélni. Ugyan! Ilyen prózai kérdéssel nem foglalkozhat a főgépmeister úr, az igazgató úr. De lehet, hogy ez is tapintatból történt, nem akarván az illető urak a más, a H. Ilona magántügyébe beavatkozni. No, persze, ezt tiltja a jóneveltségek, amit Hans és Fritznek magukkal oda f

H. Ilona kint volt az uccán. Nagy megindultságában elvétette a hazafelé vivő utat. Bajosan hihető, hogy ez a megindultsága a „nagy úr“, a főgépmeister, és a még nagyobb úr, az igazgató kedves és tapintatos magatartásának volt a folyománya.

Csak néhány nap múlva eszmélt rá a dolgok valójára. Így azután rájött arra is, hogy neki a két úr közül egyik sem mondott föl, arról elfeledkeztek és csak úgy fölmondás nélkül eresztették szélnek, mint a legrosszabb cselédet — negyvenéves év után.

Beavatkozásra ez a „kis szépséghiba“ reparálva lett és H. Ilona két hétre munkába lett állítva. Ez alatt a rövid idő alatt H. Ilona dolgozott, új remények keltek szívében életre, és mint valami rossz álomról, úgy felelkezett meg mindarról, ami addig történt. Andalító muzsika volt számára a gépek ritmikus, öröklé ismétlődő zakatolása, a régi, megszokott környezet, az emberek, a munkástársnők.

A két hét elteltével újabb csalódás — az elbocsátás.

Ekkor szerényen, halkán megszólalt H. Ilona: „Kérem, nem maradhatnék még egy kis ideig, csak addig, amíg a rokkantbiztosításhoz szükséges 200 hetem az OTI-nál meglesz? Csak 36 hét hiányzik és azután elmegyek. Amint tessék látni, tudok dolgozni és fogok dolgozni, és meg lesznek elégedve velem.“

A „nagy úr“, a főgépmeister azt mondom: Én nem tehetek semmit; csak menjen haza lelkem, majd beszélék a vezérigazgató úrral.

Ennek már közel egy esztendeje. Közben kitavaszkodott, nyár is lett. A vezérigazgató, az igazgató és főgépmeister urak szabadságra mentek.

Az idegeket pihentető, testet-lelket felfrissítő szabadság alatt az üdülő vezérigazgató urat nem volt szabad ilyen csekélységgel zavarni, nehogy drágán szerzett egészségi állapota szenvedjen emiatt.

H. Ilona várt. Közben munkáltatói részről is történt intervenció, a mi észrevételünk kapcsán, azonban ezt cselekedetek nem követték. Az ősz is elmúlt, a karácsony is túljutottunk, de az előkelő műintézet részéről nem történt semmi olyan intézkedés, amelynek a révén H. Ilona kívánsága teljesedésbe ment volna.

A P. Grafikai Műintézet Rt. magas üzleti vezérkarának nem jutott észbe az öreg munkásnő, akinek karácsonykor, a szeretet ünnepén nem lett volna egy falat kenyere és meleg levele, ha munkástársai nem gondolnak rá. De más-ként vélte leélni H. Ilona öreg napjait, amikor még a nyomdában dolgozott. Ezen elmélkedik ma is elég gyakran, ha kiül a promenádra,

Boldog új évet kíván

összes tagiainknak, olvasóinknak, lapunk munkatársainak a

TYPOGRAPHIA

szerkesztősége és kiadóhivatala

ahova a műintézet ablakai nyílnak, és amelyek büszke cégfeliratára vegyes érzelmekkel tekint föl ez a szomorúsorsú munkásné. Lehet, hogy véletlen, de inkább talán megszokás viszi H. Ilonát arra a sétatérre, amely ott van a nyomda szomszédságában. Úgy látszik nem tud elszakadni attól a környezetétől, amellyel együtt fogtak el élete sivar napjai.

A közben eltelt hosszú idő után H. Ilona elvesztette az öregségi biztosításra eddig szerzett jogát, 164 hetét. Harminchat hét kellett volna ahhoz, hogy a rokkantjáradékából naponta egy tányér rántottlevest ehessen. Negyvennégy munkában eltöltött esztendő jutalmául még ettől a szerény megélhetési lehetőségtől is el lett ütve fenti vállalat illetékes urainak a jóvoltából.

Negyvennégy esztendei robotos munka után csak annyit kért H. Ilona ettől az előkelő nyomdavállalattól, hogy csekély rokkantjáradékához, mely havi 13.50 P, illetve heti 3.20 P-t tenne ki, segítsék valamelyest hozzá. Ilyen hosszú munkálkodás után joggal tarthatott ennyi méltányosságra igényt ő, aki még az önmaga és sorstársai rovására is csak a vállalat érdekeire volt tekintettel. Mennyire lefokozta igényeit H. Ilona ezzel a vállalattal szemben, amelynek anyagi javát hosszú-hosszú évtizedeken keresztül szorgalmas odaadással gyarapította, amikor csak ennyit kért.

Féket kell tennünk tollunk hegyére e szörnyű lelkielenség láttára, mert tartunk tőle, hogy nagyon megszaladna tollunk, amellyel egy munkáséletet vázolunk fel a maga kietlenségében és kegyetlen tragikumában — negyvennégyévi robotos munka után.

A nyomdaiparban hosszú évtizedek óta kollektív szerződés szabályozza a munkáltatási feltételeket. Szomorú, hogy ez a sok évtizedes kollektív kapcsolat nem vezetett még oda, hogy az ilyen eset elő ne fordulhasson. S így meg kell mondanunk teljes őszinteséggel, hogy ez az eset csakúgy, mint az ehhez hasonló esetek, nem szolgálnak ennek a viszonyoknak a kimélyítésére.

Megértjük — tudjuk, hogy a tőke és munka közötti elválasztó úr mindaddig nem hidalható át, ameddig a mai termelési rendszer fennáll. Tudjuk, hogy a tőke nem szentimentális és mint ilyen, csak a maga érdekeire van tekintettel. Ez indokolja viszont azt a szembenállást, amely a tőkével szemben nyilatkozik meg munkásrésztől és amely az osztályharcban jut kifejezésre.

A kapitalizmus részéről sokszor hangzik el az osztályérvék és osztályharc kérdéseivel kapcsolatban vélemény. Hibáztatják, hogy a dolgozó munkásság a termelés legfőbb tényezőjével, a kapitalizmussal szemben az osztályharc álláspontjára helyezkedik. A tőke urai viszont a termelés és elosztás igazságtalansága fölött nem medítálnak. Az sem okoz gondot számukra, hogy a silány bérért dolgozó munkásnak, ha elhasználódik munkaereje a robotban és kiszorul a termelésből, mi lesz a sorsa. Példa erre a fenti eset.

A kapitalizmusnak és végrehajtó tényezőinek a lelkiismerete elé tartunk túlkört egy munkásélet tragédiájának a fölvezetésével, hogy megvilágítsa az önmaga kiméletlen kietlenségét, és hogy indokolását lássa annak, hogy a munkásság minden jogosultsága megvan a kapitalista önzéssel szemben az osztályharc eszközeivel élmi.

Ennek a jognak az igazolására szolgál H. Ilona és sok más sorstársának az esete, amelynek tanulságait nemcsak nekünk, de mindazoknak is le kell vonniuk, akiket illet.

Csak ennyit amaz előkelő nyomdavállalat igazgatóságának a címére újrán üdvözlötül, semmivel sem többet.

Egy Scarron-adoma. Scarron egyik regényének élén a következő szavakat intézi az olvasóhoz: „Nem adok könyvemhez más *sajtóhibahelyreigazítási jegyzéket*, mint könyvemet magát, amely tele van hibákkal. A nyomdász ebben sokkal kevésbé hibás, mint én, aki nek az a rossz szokása, hogy csak azon a napon olvasom át gyorsan és felületesen a nékem küldött kefelevonatokat, amelyen az ívet kem nyomás alá veszik. Így vagyok a kollégiumban elrecitálódó leckével is, amelyet nem volt időm megtanulni. Átfutok belőle néhány sort és újra átgondolom azt, amit még nem felejtettem el. Ha azt kérde, hogy miért sietek mindig annyira, úgy ezt nem akarom neked elárulni. Ha nem vagy kíváncsi rá, én nem foglak téged erről felvilágosítani. Azok, akik meg tudják különbözteni az olvasmányban a jó a rosszról, hamarosan rá fognak jönni azokra a hibákra, amiket én kijavítani elmulasztottam; azok pedig, akik nem értik, amit olvasnak, úgysem fogják észrevenni azt, amit én hibáztam. Nos hát, szelídlelkű, vagy szigorú olvasó, mindezek után arra kérék: ha könyvem annyira tetszik neked, hogy azt hibáktól mentesen óhajtanád látni, úgy vársz belőle annyit, hogy azt másodszor is nyomathassam és én megígérem neked, hogy azt gondos és lelkiismeretes revideálás után javítva és bővítve úgy fogod a kezébe venni, hogy biztosan meg leszel vele elégedve.”

A magyar forradalmak

A francia és az orosz forradalmakról szóló előadások után december 15-én, pénteken este, „A magyar forradalmak”-ról tartott Pajor Rudolf szaktársunk az Egyesület helyiségében előadást. Minthogy egyrészt még a bukott forradalmak is előre lendítik a fejlődés kerekét — kezdte előadását Pajor szaktárs —, másrészt pedig tanulságok levonása szempontjából kitűnő eszközök: kell és sokat kell foglalkozni a forradalmak okaival, lefolyásaival és következményeivel. Ilyen célt kíván ő is szolgálni, amikor a magyar forradalmakról szándékozik beszélni. — A Dózsa György-féle paraszt-lázadást megelőző, tehát 1514 előtti idők jobbagyságának a sorsát ismertette meglehetősen részletességgel az előadó. A különböző szolgáltatmányok, amelyeket a jobbágynak a földesurak részére nyújtani kellett, a röghözköttség, a vadászati tilalom, a hűbérurak első éjszakai joga, valamint pallosjoga, mindenestre olyan dolgok voltak, hogy magától értetődő mindenki előtt az az elkeseredettség, amely az ezidőben előkben felgyülemlett. Rátetvezt erre még aztán egy nagy szárazsággal pusztító esztendő, amikor ebből kifolyóan a legelemibb élelmiszer lehetősége is hiányzott. Ugyanakkor a vadak hihetetlenül el voltak szaporodva és semmiféle kérésre vagy könyörgésre sem voltak hajlandók a földesurak a népen legalább azzal segíteni, hogy vadászni engedjék őket. — 1514-ben Bakáts Tamás esztergomi érsek és bíbornok engedélyt kapott X. Leó pápától, hogy kereszties hadjáratot hirdessen a törökök ellen, s ezt ugyanez év április 16-án ki is hirdették. Megindult a tömegek felvonulása a kereszties zászlók alá. Kevéssel ezelőtt híre kelt Dózsa nagy hőstettének, hogy egy Nándorfehérvár alatt zsákmányoló török csapat hadnagyát párhajban leterítette. E tette nek jutalmául aranyláncot, nemesi címet és egy negyventelkes birtokot kapott Budán. Bakáts érsek őt nevezte ki az összegyűlt hadak fővezérévé és április 30-án át is vette a nagy vörös keresztel jelölt fehér zászlót. Kinevezte fivére, Mészáros Lőrinc ceglédi lelkész, Bagos Ferenc, Kecskés Tamás, Hosszú Antal és Szálerez Ambrus pesti polgárok személyében a maga vezérkarát. A parasztsereg rövid idő alatt 40.000 főre szaporodott fel. A nemesek persze nem jó szemmel nézték, hogy a legnagyobb mezei munka idején hagyták ott őket a jobbágyság és mindent elkövettek, hogy táborbavonulásukat megakadályozzák. Feleségeik és gyermekeik büntetésétől sem riadtak vissza és ennek a híre csak fokozta a fájóban levő parasztok elkeseredését. A fenyegető veszedelem láttára a király és az érsek meghagyta Dózsanak, hogy szüntesse be a további toborzást és hogy csapatával vonuljon le Horvátországba, amelynek határain a törökök zsákmányoltak. — Ez a parancs azonban már későn érkezett. Dózsa ekkor már engedett egyes alhadnagyai és a parasztok kívánságának és nem Horvátországba vonultak, hanem a nemesek udvarházait rohanták meg és lakóikat leöldösték. A kormányzat rendeleteket adott ki a megyéknek és városoknak, hogy haladéktalanul keljenek fel és vonuljanak Pestre vagy a fővezérre kinevezett Báthory István temesi gróf alvidéki táborába. A király külföldi segítséget is kért és végül is a sokfelől ért támadások súlya alatt, Szapolyai vajda ostromának második hónapjában, Dózsa csatát vesztett. Őt magát fivérével, Gergellyel és néhány más alhadnaggal elfogták, Mészáros Lőrinc megmenekült. A győzők első dühükben még az ártatlan nőket és gyermekeket sem kímélték és a legnagyobb kegyetlenséggel irtottak mindenkit, aki kezük ügyébe került. Hogy Dózsát a tüzes vastrónra ültették, tüzes vaskoronával megkoronázták és hogy kiéhezett társait arra kényszerítették, hogy felig sült húsából elégítsék ki éhségüket, még az elemi iskolából ismert tény mindnyájunk előtt. Négyhónapi küzdelem után így ért véget Dózsa felkelése, amelynek negyven, mások szerint hetven ezer ember esett áldozatul. — A felkelés után országgyűlés az azelőttiekénél sokkal súlyosabb törvényeket hozott, amelyek szerint a szolgáltatmányokat lényegesen felfokozták, mert az okozott károkat is meg kellett téríteniük. A büntetés az utódokra is kiterjedt, hogy a késői unokák is lássák, mily szörnyű bűn uraik ellen fellázadni. Kimondták például azt is, hogy parasztvérből származott pap püspökké vagy érsekké sohasem lehessen. Verancsics szerint Kenderessy András bács megyei nemes vaskeresztel süttette jobbágysági homlokára a megkülönböztetés jelét. — A bosszú mutatta meg legjobban az osztályellentéték súlyosságát. — Böhm Lénárt, Timon Ákos, Acsádi Ignác, Beöthy Zolt, Szilágyi, Grünwald Béla és sok más polgári történetíró és író írásai szerint is nagy része volt ennek a parasztyűlöletnek és emberszámba nem vevésnek az 1526-ban bekövetkező mohácsi vészben, amely 150 esztendőre török uralom alá juttatta az országot. — Az 1848-as forradalom viszont csaknem teljesen vértelen volt, mert kiróbbanásának utolsó percében a magyar hűbérurak észretérnek: önként lemondanak kiváltságaikról és felszabadítják a parasztságot, nehogy sokkal súlyosabb formák között kevézzék az be. Tenniük kellett ezt annál is inkább, mert

a bécsi, párizsi és berlini forradalom eszméi tartalmának már nálunk is erős hatással voltak. — Annak dacára, hogy az 1848-as forradalom a modern burzsoázia forradalma volt, mert szüksége volt a jobbagyság felszabadítására, végeredményben a politikai hatalmat továbbra is a nemesség, a papság, az agrár- és pénzügyi urai gyakorolták. Világosnál elbukott a 48-as forradalom. A 67-es kiegyezés a gyászos Bach-korszak nehéz teste nyomja az országot. — A nép a kiegyezés után sem jut jogokhoz, a burzsoázia azonban a 48-as forradalom által elpusztult hűbériség romjain kiépíti a maga hatalmát. — Ezután az 1918-19-es forradalmak ismertetésére került a sor. A világháború a vesztes országokban kiróbbantotta a forradalmakat. Október 31-én Magyarországon, november 7-én Németországban és november 12-én Ausztriában. Az októberi forradalom követelése a háború azonnali befejezésének és Magyarország függetlenségének követelése mellett az ország egész kormányzatának és közigazgatásának demokratikus alapokra való fektetésére és modern, szociális szellemben való átalakítására irányultak. Látszatra ezek csupán radikális politikai követelések, de a közrejátszó külpolitikai nyomások, valamint annak folytán, hogy a régi politikusok ezt a radikális programot is túlsóknak tartották és mindent elkövettek a megállítására — még ezeket sem lehetett végrehajtani. E két súlyos körülménynek a szüleménye volt a 19-es forradalom, amelynek szükség-szerűen kudarcba kellett fulladnia. — A forradalmak még bukásukban is előbbre viszik a proletariátus ügyét — fejezi be előadását Pajor szaktárs —, mert megtanítják arra, hogy milyen hibákat kell kiküszöbölnie, hogy történelmi hivatásánál fogva siettesse az utolsó, de döntő forradalmát. — A hallgatóság szíves tapsal köszönte meg Pajor szaktársunknak kitűnő, tárgyilagos előadását. Kr. De.

Nyomdaipari propaganda

El sem képzelhető hálásabb földolat, mint amikor a nyomdász a saját termelvényei érdekében propagandát fejt ki. A Typographia multheti számában „A könyvtér...” című cikkében Gross Ernő szaktárs időszerűen rámutat arra a gyakorlati alkalomra, amelyet a karácsonyi ajándékozási hullám a könyvfogyasztás emelkedésének szempontjából szakmánknak jelenthet, ha mi, a könyv munkásai, a könyv propagandájába belekapcsolódunk.

Az idézett cikk minden bizonnyal hasznos és megvilágító. Főleg azonban azért figyelmreméltó, mert ez az írás is bizonyosságot tesz arról, hogy a nyomdai munkásság a legnagyobb mértékben át van hatva a szakmai propaganda szükségességének mély tudatával. Ha a nyomdász üzleti érdekből a könyvnek reklámot csinál, akkor ez egyúttal kulturális misztio a tudás terjesztése érdekében is.

A nyomdai munkásság szervezett tömegei olyan tekintélyes erkölcsi és anyagi erőt képviselnek, amelynek latbavetése a szakmai propaganda széles lehetőségeinek területén nagy súlyal bírhat.

Kétségtelenül saját érdekükben áll, hogy részt követeljünk magunknak minden olyan irányú mozgalomból, amely szakmai vonatkozás révén az iparunkat érinti. Mert — sajnos — olyan súlyos időköt élünk át, amikor minden egyes eladott könyv és a legkisebb mennyiségű nyomtatvány megrendelés is számításba jön annál az igyekezetnél, hogy a munkanélküliek táborát lépésről lépésre leépíthessük.

Van egy ideális könyvmozgalmi időszak, mely külföldi hatásra nálunk is meghonosodott és amelyet *Könyvnap* néven mindnyájunk ismerünk. A könyvnap internacionális méretű megnyilatkozás és külföldön rendkívüli arányokban mozgatja meg a tömegek könyv utáni érdeklődését. Nálunk is alkalmi sátrakat ütnek a könyvnapokon, és az aszfalton, az ucca nagyvárosi forgatagában megjelenik a mi kezünk és agyunk terméke, a könyv. Külön könyvnap alkalmára kiadott könyvek olcsóságukkal, kiállításuk csinoságával, nívós tipografizálásukkal és értékes tartalmukkal megállítják a dolguk után siető embereket, hogy felhívják figyelmüket a könyvre, mely az író és a nyomdász kettős munkájának eredménye.

Írók és könyvkiadók rendezik meg a könyvnapokat, ők viszik át a könyv propagandáját a közudatba, és mi, nyomdászok, akik az író szellemét anyagga formáljuk és az olvasóhoz eljuttatjuk, eddig kimaradtunk a könyvnap szép munkájából. *A könyvnap sikere a könyv sikere. A könyv pedig nekünk kényer és munkát jelent.* Mi tehát a munka és kényer súlyos problémájával szemben mulasztást követünk el, ha a könyvnapok munkájából kimaradunk. Ha csak mód van rá, köteleességünk tehát a könyvnapok munkájában résztvenni a nyomdai munkásság tekintélyének és súlyának megfelelő módon. A könyvnap megnyilatkozási formája nálunk még igen szerény módon jut kifejezésre, e téren tehát sokat lehet még tenni a könyvnap gondolatának naggyátétele érdekében.

Könyvnap, karácsonyi könyvpropaganda — minden célszerűségük dacára is — azonban csak

egyes fejezetek lehetnek abban az *egységes ké-szülő propagandaműben*, amelynek kiépítéséhez egyszerűen hozzá kell fognia a nyomdász-társadalomnak. Nélkülözhetetlenül szükséges, hogy a nyomdaipar egy *központi propagandaszerv* fölött rendelkezzen, amelynek gyakorlati munkájában a nyomdai munkásság készséggel és örömmel résztvenne.

Kétségtelen előttünk, hogy a gazdasági válság árjának visszahúzódása és a szabadság atmoszférája egyszerre megoldanák a nyomdaipar összes függő problémáit és olyan helyzetet teremtenének, amelyben az ipari technika fejlettsége dacára a gépek mellett a munkanélküliek is munkához juthatnának. A mai leromlottágból a kivezető utat azonban csak lépésről lépésre tehetjük meg, melyet a *tervszerű propaganda* sok tekintetben elősegíthet, annál is inkább, mivel a propaganda technikája és szakmánk között szoros kapcsolat áll fenn.

Székelly Artúr II.

1882 március 19-én

Budapest Balázs Károly, Tanay József és Mayer Sándor szaktársak kezdeményezésére 16 szaktárs értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a munka nélkül lévő szaktársak időnkénti segítése és a nyomdász-árvek karácsonyi felruháztása céljából megalkotják a „Budapesti Könyvnyomdászok és Betűöntők Jótékonyági Körét”. Az akkori viszonyok sok akadályokat gördítettek a Kör érdekében történő agitáció elé, de kitartó munkával mégis sikerült a Kör megalapítását keresztülvinni, úgy hogy 1883 karácsonykor 58 nyomdászárvt felruháztott és az akkor munka nélkül lévő néhány szaktársnak pénzsegélyt is adott.

A Kör megkezdett működéséről, különösen az első évekről, kevés adat áll rendelkezésre. Ez annak tudható be, hogy abban az időben szervezetünk más részén voltak fontos ügyek kialakulóban, s így a Jótékonyági Kör működése másodrendű kérdés volt. De az itt-ott talált feljegyzésekből megállapítható, hogy alakulásának kezdetétől fogva minden évben, különösen karácsonykor, segítette a munkanélküli szaktársakat és az árvekről már az első években gondoskodott.

Nagyon sok szaktársat és szaktársnőt, sőt segéd munkás elvtársat kellene itt felsorolnom, akik az elmúlt 50 év alatt tevékenykedtek a Jótékonyági Kör érdekében, de erre a célra kevés a hely.

A Jótékonyági Kör 10 éves évfordulóját 1892 július 17-én ünnepelte meg, amikor is délelőtt 10 órakor Pest Pihenő-Szót-Kiskönyvnyomdászok (Gránátos uca) díszteremben tartotta jubilaris közgyűlését, este pedig a Klemens-féle kerthelyiségben (Hermina út) hangverseny volt. A zenét katonai zenekar szolgáltatta és az akkori vezetőség egy külön kis füzetben emlékezett meg a 10 éves működéséről. Az emlékfüzet aláírójaként Schwind Béla szaktárs szerepel.

Előttöm fekszik a Jótékonyági Kör 1897. évi jelentése, melynek aláíróiként Concha Károly és Téri Sándor szaktársak szerepelnek. A jelentés szerint 1897-ben 939 forintot fordítottak segélyezésre, 1736 forint 44 krajcárt az árvek felruháztására; a Vigadóban tartott Paraszttól jövedelme 882 forint 68 krajcár volt. Ugyanezen jelentés örömeinek ad kifejezést, hogy a Körbe beléptek a következő vidéki városok szaktársai: Temesvár, Nagyszombat, Kanizsa, Gyöngyös, Eperjes, Brassó, Losonc, Kassa, Pécs, Arad, Magyaróvár és Lugos. Régi idők — régi emlékek.

Es ahogy a szervezeti életünk más részein betartott a fokozatos fejlődés, épígy volt ez a Jótékonyági Körnél is. Ma már az évi jelentések sok-sok ezer pengős bevételekkel és kiadásokkal zárulnak. Segélyre szoruló ma is vannak, de vannak jószívű, megértő nyomdai munkások éppúgy, mint 50 évvel ezelőtt.

Az ideai árvefelruháztás alkalmával az egyik anya így szólt:

— Tessék elhinni, hogy Önök olyan örömet szereznek kis gyermekeimnek, hogy szóval nem is tudom kifejezni. — És sírni kezdett.

Az ember pályafutásának rögs útját a soha nem pihenő haladás szabja meg. Valamikor csendesen, nyugodtan jártuk meg ez utat, ma úgy rohanunk rajta végig — a folyton előtérbe tolokodó eszmé: a haladás nevében. A gazdag vidéken, gondtalanul, gözerővel vagy kényelmes autóban, a szegény: hulló verejtékezéssel, a megelhetés fárasztó terhével, bajjal, betegséggel, idő előtt a — halál felé, de ha élete fogytával életet hagy maga után s neveletlen gyermekek hullatnak könnyet egyszerű fejfájára, vajjon mi tartja fenn az életküzdelmében, ha nem az a kis vigasztalás, hogy önző világunkban vannak még emberek, akik az ő árvaikat pártfogói maradnak.

Ilyen gondolattal állom körül a tűrő és szenvedők eszményképének karácsonyfáját és hálával emlékezem meg mindazokról, akik a korán elhunytak árvaírói ez évben sem feledtek meg.

Elismerés mindazoknak, akik munkálkodásukkal elősegítették, hogy a Jótékonyági Kör elérhette az 50 esztendő.

Nyugodalmass pihenést ama szaktársaknak, akik időközben elhunytak.

Szilveszteri táncestélyt

rendez a Budapesti Könyvnyomdászok Dalköre a Budai Vigadóban.
Kedvezményes árú jegyek Rozsi szaktársnál kaphatók az Egyesületben.
Jegy ára előreváltva 1.50 pengő, a pénztárnál 2.— pengő.

Kívánom, hogy ez a rövid visszapillantás adjon megértést és bizodalmat a szebb jövő reményében való munkálkodáshoz.

Lőcsy Lajos.

NYOMDÁSZATI ARCHÍVUM

E nagyjelentőségű, a múlt és jelen nyomdászati s nyomdászársadalom lelkét a későbbi generációk számára mintegy megrögzítő és visszatükrözőtető új intézményünk anyaga rohamosan gyarapodik. Oly tömegesen érkeznek a küldemények, hogy áttanulmányozásukat alig győzzük, s a nyugtázásra olykor csak hetek múltán kerülhet a sor. Most a következő küldeményeket nyugtázzuk:

Szabó Dezso szaktársunktól egy sereg nyomdász-jubileumi iratot kaptunk. A jubilált szaktársak neve és a jubileum esztendeje a következő: Fries József 1884 (a debreceni városi nyomda művezetője volt); Kápolnai Ferenc 1887 (a Franklin-lászló depozitőrje); Heiszler Pál 1893 (az Athenaeumban készült Fővárosi Lapok című szépirodalmi napilap tördelője); Guth Albert és Bauer József 1882 (az előbbinek a hatvanas évek végén jelentős betűöntő-déje volt Berlinben, majd Pestre jött a Pesti Könyvnyomda Rt. öntőfaktorául; egyebekben Tanay József szaktársunknak, a Typographia, majd a Grafikai Szemle egykori szerkesztőjének, a Részvénynyomda későbbi aligazgatójának apósa volt; — a másik jubiláns: Bauer József 1849-ben a debreceni bank-jegynyomdában volt gépmester; majd a máramaros-szigeti kincstári nyomdában, végül a Részvénynyomdában dolgozott); Pető Lipót 1900 (a Franklinnyomda tördelője volt; nagy szerepet vitt az ú. n. József ucai rokkantségítő egyesület megalapításában); Glück Béla 1910 (a Légrády-nyomda faktora, 25 éves jubileum); Szantner József 1913 (az Egyetértés egykori tördelője); Schweiger Mór 1912 (a Franklin-nyomda művezetője); Schlenker Samu 1915 (akadémiauccai nyomdász-mester, később a Kosmos Rt. igazgatója); a Légrády-nyomda 5. jubilánsa 1920-ból (Barna Ignác, Hunscha Hugó, Klein Adolf, Klein Jakab, Platschek Ignác); Wisinger Manó 1918; az Athenaeum-nyomda 12. jubilánsa 1922-ben (Anton Gyula, Aufner János, Baló Gyula, Csahien Lajos, Ehrlich Ferenc, Juraj F. Vilmos, Jungmayer Mihály, Lange Vilmos, Láng Laura, Rádai József, Szehorányi Ferenc, Urbanetz Károly).

A sok szép nyomtatvány meg egyéb történelmi dokumentum mellett itt-ott olyan „sajtótermékeket” is találunk, amelyeknek anyja a szóval „negatívum”-ként nevezhetjük. Ilyen például egy rossz német humorista budapesti névrokonának néhány „vicces” reklámlapja (pl.: „Szabadjegy... bármely vonat alá” stb.). Úgy véljük, a kortörténet teljes hűségű szemponthoz az efféle „bátran eltehetjük az utókor számára, mert hátha akad a későbbi generációk emberei közt olyan történelmi-szomjúhozó nyomdász is, aki nem csupán a Nyomdász-Vallásnak fényes termeire, hanem egyebekre is kíváncsi...

LEVELEZÉS

Miskolc. Jegyzőkönyv, fölvetetett a Magyarországi Könyvnyomdai Munkások Egyesülete miskolci kerületé által 1933 nov. 7-én megtartott III. negyedévi rendes közgyűlésén. Jelen vannak Schwartz szaktárs elnöke alatt a szaktársak és szaktársnők határozatképes számban. Elnök szaktárs megnyitja az ülést és jelenti, hogy az elmúlt negyedévben semmi nagyfontosságú esemény nem történt. Jelenti, hogy a kollégák által annyira óhajtott továbbképző tanfolyam megindult, de, sajnos, eredménytelenül, mert nemigen látogatják. Kiemeli, hogy éppen azok nem vesznek részt rajta, akik azt minden gyűlésen követelték. Kéri a szaktársakat, hogy a tanfolyamokat látogassák. — Az elmúlt hó 29-én a vezetőség tanulmányi kirándulást rendezett Budapestre. Ez a kirándulás sokáig emlékeztet maradt a szaktársak és szaktársnők körében. Különös hálával tartozunk a bennünket már a pályaudvaron fogadó elnökségnek, amely lehetővé tette, hogy megtekinthetjük a kirándulók a Világosság-nyomdát, úgyszintén a megrendezett szép estét, melyben a szaktársaknak részük volt s amely a legkedélyesebb hangulatban ért véget. — Kéri a nyomdászgyűlést, hogy ilyen revánscélra szavazzon meg egy bizonyos alapra való, hogy adott esetben mi is elláthassuk vendégeinket. Tudomásul. — Elnök szaktárs melegen üdvözi a körünkben először megjelenő Simkó Gyula és Tiszorcsy Mihály szaktársakat. Kéri őket, hogy legyenek hű tagjai Egyesületünknek. — Pénztári jelentés: Illetékből befolyt július-szeptemberben 4552.56 P. Kiadás segélyekre: Munkanélküliségre 1013.96 P. Rokkantságára 1391.— P. Betegségére 115.60 P. Utaságára 276.90 P. Kül. segélyre 22.40 P. Összesen 2819.86 P. Utasok száma 52 volt. Taglétszám szeptember 30-án 104 és 6 rokkant. Áthozat június hórl 553.47 P. Bevétel 937.69 P. Összesen 1491.16 P. Kiadás 740.46 P. Átvitel októberre 750.70 P. Iglay ellenőr jelenti, hogy a pénztárnál mindent a legnagyobb rendben talált. — Könyvtári jelentés: Állomány 700 darab könyv; 302-en vették igénybe a könyvtárt; büntetés-pénzekből befolyt 17.16 P. — Munkásoközvetítő jelentése: Munka nélkül van 16 szedő, vidéken 7, gépmester 1, munkásnő 11. — Rubiczky szaktárs a továbbképző tanfolyamhoz szólított hozzá, ki-jelentve, hogy ő szorgalmazta ugyan a tanfolyam-fölállítását és el is jött volna előadónak és minden tudását labba is vetette volna, ha meg nem sértek. Ezért nem vállalta. — Márkus szaktárs Rubiczky föl szólására válaszol s ezzel a közgyűlés véget ért.

Szűcs János, jegyző.

RÖVID KÖZLEMÉNYEK

Halálozás. Tóth Gyula 73 éves rokkant szedő december 19-én Pécelen meghalt. Emlékét megőrizzük.

Kérem. A házipénztárosokat és a vidéki pénztárosokat fölkérjük, hogy az árvek fölruháztására gyűjtött összegekkel sürgősen számoljanak el.

A Typographia vidéki pénztárosainak figyelmébe. Az 1933. évi IV. negyedévi elszámolási ív a december 30-ával végződő 52. héttel zárandó le és haladéktalanul beküldendő a kiadóhivatalba. Az elszámolási ív heti rovatát összeadandók és a negyedév végösszege is rávezetendő. A névsornál a kondicionálás helye is feltüntetendő. Kérjük az Értesítőlapot az első héttől folyószámmal ellátni.

A Pesterzsébeti Könyvnyomdászok Társas-köre e hó 31-én, vasárnap este 1/2 órai kezdettel a munkanélküli szaktársak javára a Rajcsy-féle vendéglőben (Nagy Sándor uca és Ferenc József uca sarok) táncal egybekötött kedélyes Szilveszter-estélyt rendez, amelyre a szaktársnőket és szaktársakat ezúton is meghívja a vezetőség. Belépődíj 50 fillér.

Kedvezményes jegyek szaktársaink részére. Súlyos gazdasági viszonyok között élünk. Ma igazán nagyon meg kell fontolni, hogy hová tesszük azt a pár fillért, amit nap-nap után esetleg megkeresünk. Mindenkinek nehéz gond a mindennapi betéző falat, ruha, fűtés, világítás költségeit megszerezni. Mégis a test szükségletein kívül a szellemet, az idegeket is ápolni kell és hogy idegeink össze ne roppanjának a sok gondtól és robottól, néha mégis áldoznunk kell arra, hogy színházba, operába, moziba, hangversenyre, cirkszba, orfeumba vagy egyéb szórakozóhelyre menjünk. És miután ma nem mindenkinek van fürdőszoba lakása, a test elengedhetlen ápolása érdekében fürdőbe is el kell menni. Nyáron strandra, télen jégpályára, a szép tavaszi időktől kezdve esetleg filléres gyorsul vidékre, autó-carral esetleg külföldre vagy hajókirándulásra kell mennünk, mindazoknak, akiknek csak felik erre a szűkös „kereseti” viszonyok között is. Ha mármint megvan az igényünk, kivül az a pár pengő is, ami ezek élniéréséhez szükséges, legyen az utazás vagy a szórakozás minél olcsóbb. Ezt a célt tűzte ki maga elé a Szociáldemokrata Párt Kulturpropaganda Osztálya, amikor kedvezményes jegypénztárát fölállította az Erzsébet körút 35. szám alatt, a Népszava-könyvkereskedésben. A kedvezményes jegypénztár mindig több- és többféle szórakozóhelyet és általában minden olyan intézményt igyekszik bekapcsolni, hogy elérje azt a célját, hogy a szaktársak bárhol, ahová jeggyel lehet menni — a jegypénztáron keresztül —, kedvezményes áron mehes-senek. Ezúttal hívjuk föl szaktársaink figyelmét arra, hogy az utóbbi időben alakult néhány hasonló-névi más intézmény is, amelyek szeretnék a szervezet munkásság címányagát és mint fogyasztót is megszerezni, ezeket utasítsák el maguktól és kizárólag a saját intézményünkkel szerezzék be kedvez-ményes jegyeiket, ezzel egyrészt önmagukat, más-részt saját intézményünket támogatjuk. Kedvez-ményes jegyek katalógusa díjmentesen kapható a szakmai titkárnál vagy a Kulturpropaganda Osztály Jegypénztáránál (VII. Erzsébet körút 35. Népszava-könyvkereskedés).

A segéd munkások szervezőbizottsága 1934 január 4-én délután 5 órakor a szokott helyen ülést tart. Pontos megjelenést kér az elnök.

A Nyomdászok Kultúresportja az új év alkalmából minden jót kíván a szaktársaknak és a szaktársnőknek. A legközelebbi kultúrtestületet január 14-én, vasárnap este 1/6 órakor fogjuk megtartani az Egyesület szinpadtermében. Színe kerül az „Ida regénye”, vígjáték három felvonásban, egy előjátékkal. Írta Gárdonyi Géza. Szinpadra alkalmazták Emőd Tamás és Török Rezső.

A rokkant szaktársak segélyezésére december 16-án 8.88 pengő folyt be.

A szaktársnők segélyezésére december 9-i befizetéssel 22.66 P, december 16-i befizetéssel pedig 18.72 P folyt be.

A Magyarországi Könyvnyomdai Munkások Egyesülete és a szaktársi körök együttes oktatásügyi bizottsága rendezésében, az Egyesület nagyertermében (Kölcsy uca 2), 1934 január hó 6-én, pénteken délután pont 5 órakor

MÓDUS ILLÉS:

Diktátorok — diktatúrák

1934 január hó 7-én, vasárnap délelőtt pont 10 órakor

Dr KALLÓS ZSIGMOND:

A magyar nép ősvallása

címen tart előadást, amelyre a nyomdai munkásságot ezúton is tisztelettel meghívja

AZ EGYÜTTES OKTATÁSÜGYI BIZOTTSÁG

Antikva és fraktúr. Németországban már jóval a háború előtt érdekes küzdelem indult meg a latin és gótikus írásmód olomkatonái között, amelynek folyamán az olvashatóság szempontjából is megfelelőbb latin betűk egyre nagyobb nyomtatási területeket hódítottak el a gótikus írásmódtól. A háborút követő időszak szabadabb szellemű atmoszférájában a latin betűk offenzívája átszaporított a napilapok konzervatív hadállásaiba és például a legelterjedtebb és legnívósabb német napilap, a Berliner Tageblatt is a szemet bántó szálkás fraktúr helyett áttért a könnyebben olvasható, nyugodt hatású antikvára. De az is valószínű, hogy a német helyesírás reformtörekvéseit is előbbre vitte volna a latin írásmód előrehaladása, amelynek használatánál sokkal szembe-szököbb például a német helyesírás azon egyedülálló különossága, hogy az egyszerű főneveket is nagy kezdőbetűvel írják. Az antikva és fraktúr egymásközötti versenyébe az új német politikai irányzat a germán szellem megvédése érdekében hatalmas szóval beleavatkozott. Minthogy az antikva a haladást és észszerűséget jelképezi, az elkülönülésből való kilépést és hozzáigazodást a többi kultúrához, természetes tehát, hogy a horogkeresztes felfogásnak a gótikus írásmód kizárólagos dicsősége felel meg leghívebben, mert hiszen az antikva túlságosan nemzetközi, és ami nemzetközi, az biztosan bűnös erdetű vagy legalább is helytelen. A horogkeresztes szellemiség szerint a német nyelv tipográfiai megnyilatkozására kizárólag a fraktúr illetékes, amely a német szellem szülője és a német nyelv legsebb kontőre. A fraktúrhoz mindenáron ragaszkodó csökönyös maradisággal szemben azonban sokkal szimpatikusabb például az a kisázsiai rendelet, amely a török nyelv írásának bonyolult olvashatóságú arabbetűs hagyományát eltörli és a latin betűket juttatja érvényre. De a latin betűk kétségtelen főnyét ma már különben is mindenütt elismerik, ahol még eltérő az ábécé és keresik az áttérési módokat az észszerűség nevében, hacsak nem csinálnak még az írásmód fejlődő használatából is politikai ízü kérdést, amire azonban csak a reakció képes, amely etekintetben is retrográd hajlamú. (sz. a. II.)

A munkanélküliek ebédakciójára a Világosság-nyomda személyzete 12.—, Kiss János I. 5.—, Julius H. 5.—, a Hungaria-nyomda 14.— pengőt adományozott.

Egy rendkívüli írásvizsga. Fontainebleauban, a francia uralkodók egyik pompás kastélyában, 1867-ben, egy udvari estélyen, amelyen III. Napóleon és húsz magasabb rangú bizalmasa mellett Prosper Mérimée is részt vett, az utóbbi, hogy a szórakozást változatosabbá tegye, azt indítványozta, hogy diktálni fog egy francia szöveget, amelyet a jelenlevők az akadémia helyesírási szabályai szerint tartoznak leírni. A császár jóváhagyta az ötletet és nyomban írószereket hozatott. Az illusztris vizsgázók a terem nagy asztala köré ültek, akiknek Mérimée egy harmincsoros rögtönzött kis elbeszélést diktált. A magasrangú francia vizsgázóknak Mérimée eszméje gyerekjátéknak tetszett; mindannyian biztosnak érezték magukat, hogy dícsérettel fogják végezni feladatukat és már eleve örvendeztek az egyetlen idegen, az osztrák Metternich kudarcán. A diktálás után Mérimée megkezdte a leckék kijavítását és hamarosan kihirdette a nagy szenzációt keltett, váratlan eredményt, amely ekként szólott: Napóleon 45 hibát ejtett, a császárné 62-t, Pauline hercegnő 42-t, Alexandre Dumas 24-et, Octave Feuillet 19-et, a többiek 20-tól 50-ig. Metternich herceg a legjobban végezte feladatát, mert csupán három hibát ejtett. Tehát egy osztrák ember értett legjobban a francia helyesíráshoz. „Senki sem pro... fesszor a saját hazájában” lehetne variálni a latin eredetű „Senki sem próféta a saját hazájában” ismert közmondást.

A francia „Illustration” új nyomdája. A folyó év június 30-ai emlékeztető dátuma a világhíres képes hetilap, az „Illustration” történetében. A helügyminiszter, aki egyben a francia sajtóügyek minisztere is, több kollégájára jelenlétében avatta fel hivatalosan az „Illustration” új nyomdáját. A nyomda Bobigny-ban, Párizstól két és fél kilométernyire — Drancy és Le Bourget közelében — harminc hektárnyi területen épült, amelyet nemsokára díszes park fog övezni. Ilyen hatalmas telket — még ha rendelkezésre is állt volna a francia főváros belterületén — az „Illustration”-hoz hasonló gazdag kiadvállalat sem tudott volna megvásárolni. A téglalakú, kétemeletes épület homlokzati része 141 méter, oldala 90 méter hosszú. Jobboldalán egy 64 méter magas óratorony emelkedik. Párizs város tanácsa, élén a polgármesterekkel, a parlament számos előkelő tagja, a sajnai prefektus, a francia sajtó vezéralakjai, a külföldi sajtó neves tudósítói, az irodalom, a tudomány és művészetek, az ipar és kereskedelem képviselői egymásután siettek meglátogatni a modern technika összes vívmányai-val megépített és berendezett monumentális épületet, amelyben most az óriás példányszámú hetilapot, az „Illustration”-t előállítják.

Mindenki tévedhet és megbotolhat. Ez nem szégyen. A szégyen az, ha valakinek megvan a módja, hogy fél-segítse és talpraállítsa az elesettet, de azt nem teszi meg.

A nyomdaipari munkasközvetítő forgalma

1933 december 17-től december 23-ig

A munkasközvetítő székhely megnevezése	Munkát kapott						Előjegyzésben maradt					
	Szédő	Gépszedő	Korrektor	Gépmester	Nyomó	Munkásnő	Szédő	Gépszedő	Korrektor	Gépmester	Nyomó	Munkásnő
Budapest.....	21	4	3	9	3	122	6	578	41	16	184	77
Békéscsaba.....								17	1			
Debrecen.....						5		18	3			
Eger.....										2		
Esztorgom.....										1		
Győr.....												
Hódmezővásárhely.....								10		5		
Kaposvár.....								5		3		
Kecskemét.....								11		1		
Makó.....												
Miskolc.....								9		1		
Nagykanizsa.....								16				
Nyíregyháza.....								3				
Pécs.....								14	2	3		
Sopron.....								20	1			
Szeged.....	1	1				2		19	2	3		
Székesfehérvár.....								28	3	6		
Székesváros.....								14		2		
Szombathely.....								2	1			
Osszesen.....	22	5	3	10	3	129	6	79	782	60	16	26

* 26 Linotype, 7 Typograph, 6 Monotype-gépszedő, 2 szerelő. — ** 12 csiszoló, — *** 3 férfiberakó.

EGYLETI TUDÓSÍTÁSOK

Hivatalos órák tagok részére: hétköznapiokon délelőtt 11 órától 2 óráig, délután — szombat kivételével — ½ órától 6 óráig. Pénteken és szombaton segélykifizetés csak déli 12 óráig.

Töröltettek: Klein Sándor I. szédő (Szeged). — Major Imre szédő (Hajdúböszörmény). — Móder Dezső (Kálcsa). — Goldmann Rózi mnő. — Németh B. Antal szédő (Magyaróvár). — Zenger Erzsébet mnő (17/c, Sopron). — Adelmann Hona mnő (Győr).

Belépésre jelentkezők: Barna Péter gépm. (Debrecen, Városi-nyomda), szül. Debrecenben 1913-ban, fől. sz. u. o. 1913 XI. 3-án. — Greil Henrik szédő (Franklin), szül. Pécsen 1889-ben, fől. sz. Budapestben 1908 I. 15-én. — Tóth János II. szédő (Stephanum), szül. Budapestben 1894-ben, fől. sz. u. o. 1912 III. 9-én.

Ellenvetések 14 napon belül a központi irodához intézendők

Betegsegélyben részesültek 1933 december 17-től 23-ig. Szakmunkások: Arnó Hugó, Bader Jakab, Berka István, Bóth János, Bundale Károly, Buszek Lajos, Elías Samuel, Goldmann Miklós, Goldstein Adolf, Helischauer Elek, Hirschler Jenő, Hoffmann Imre, Holl Mihály, Horváth Rezső, Kanyó Salamon, Kemerle Andor, Klein Alfréd, Klein József, Klein Samuel, Kón László, Lőrincz Károly, Mach István, May Sándor, Mezei Jakab, Novotny Lajos, Ottinger Kálmán, Pál János, Patáki Miksa, Pethő Béla, Reim Alajos, Schmur Gyula, Schwarz Bernát, Schwarz József, Seidner Hugó, Stalla Márton, Szabó Mihály, Szölösi Armin, Tarjányi János, Tauber Bernát, Tarsoly Béla, Treulich Jakab, Trommer Lajos, Vajda László, Vass Jenő, Weintraub Albert, Weisz Eipót, Weisz Miksa Zsigmond, Weisz Rezső, Wicks Hugó, Zörgő Zoltán. — **Munkások:** Amrich Jánosné, Bari Béláné, Bontó Szidónia, Bucek Jánosné, Csernák Ferencné, Dunkl Margit, Eisele Walterné, Florkievitz Lajosné, Funk Józsefné, Gaják Antalné, Helm Nándorné, Hirth Jánosné, Hollenauer Béláné, Horváth Jozsefa, Huszár Istvánné, Knöfler Fülöpné, Koczur Károlyné, Konkoly Istvánné, Krebesz Lajosné, Kristóf Mária, Kun Kálmánné, Lukács Károlyné, Mazás Vilmosné, Mirnyák Istvánné, Mozsary Endréné, Nyessamkó Jánosné, Preisz Borbála, Reisinger Aladárné, Schwartz Ferencné, Stevula Ferencné, Szabó Ernőné, Szatka Mária, Zachár Aranka. — **Segéd munkások:** Ádám József, Ambrus József, Glauber Béla, Kreskó János, Péntek István, Szalay István, Szántó Ferenc, Toluai József.

Budapesti Hírlapszedők Köre

Jegyzőkönyv a december 3-án tartott választmányi ülésről. Jelen van Schmidt Béla elnöke mellett Csillag Ferenc és Reismann Dezső alelnökök, Jerett Mór pénztáros, Radvánszky Rezső ellenőr, Perl Béla jegyző és 18 választmányi tag; igazolván távol egy, igazolatlanul két választmányi tag. Jelen van még két werk-üzem, valamint a hirdetésszedők képviselői. — Az ülés megnyitása után a mult ülés jegyzőkönyve azzal a módosítással hitelesítették, hogy Fürst József a „Nemzeti Újság” bizalmiférfia; a mai ülés jegyzőkönyvét Platschek Artúr és Weisz Dezső hitelesítik. — Tagsági jogai való visszahelyezését kéri Kőszeghy Ferenc (Egyesült). A választmány a kérést teljesíti azzal, hogy a hátralékot december 30-áig ki kell fizetni. — Föl-vételre jelentkezett Váry Sándor (Athenaeum). — Rendkívüli segélyt kaptak: N. L. 25, D. J. 20, T. F. 15, K. A. 10, K. Zs. 10 P-t. — A választmány a szokásos tiszteletdíjakat kiutalja. — Személyzeti értekezlet volt a B. H. személyzetével. — A választmány elhatározza, hogy a 50. évi közgyűlést február 25-én, délelőtt 10 órakor tartja díszközgyűlés keretében, amelyre úgy a társaság, mint a külföldi köröket meghívja az elnökség. Este pedig társasvacsorát és műsoros estét rendez a vezetőség, amelynek megrendezésére a választmány a felhatalmazást megadja. — Platschek Artúr helyesnek tartaná, ha a megjelenő 50 éves jubileumi albumban a személyzetek csoportképei is benne volnának, mert ez szép emlék lenne. Ezért kéri a választmányt, hogy indítványt tegyen magáéa. — Honig Ferenc helyesli az indítványt, de szeretné, ha az összes tagok fényképe lenne az albumban. — Révész Zsig-

mond ugyancsak szépen tartja az intenciót, de annak nehéz a keresztülvitele, mert csak úgy találja megoldhatónak, ha nemcsak a lapok személyzeti, hanem a werk-személyzetek is benne lennének. — Schmidt elnök szerint a kérdés szép gondolat, de nem egyszerű, az elnökség is helyesli az indítványt. A jubileumi album előállítására sokba kerül, külön költséget a Kör nem vállalhat, ezért ha Platschek indítványa megvalósul, ez személyenként azoknak, akiknek fényképe a könyvben benne lesz, 1.50–1.80 P-be fog kerülni. — A választmány végül úgy határoz, hogy az ügyet a személyzetek elé terjeszti hozzájárulás végett. — Pénztári jelentés november hónapról: Áthozat 24.946.51 P. Bevétel 2827.20 P. Összesen 27.773.71 P. Kiadás 1277.48 P. Maradvány november végén 26.498.23 P. — A választmány a pénztári jelentést tudomásul veszi. — Hátralék miatt töröltetett: Sütő Lajos szerelő (Stádium).

Perl Béla.

Jegyzőkönyv a december 12-én tartott rendkívüli választmányi ülésről. Jelen van Schmidt Béla elnöke mellett a tisztikar és 19 választmányi tag; igazolván távol egy választmányi tag. Jelen van még öt werk-üzem, valamint a hirdetésszedők, a szédő-gépszerelők és a Kör munkanélküli tagjainak képviselője. — A mai ülés jegyzőkönyvét Balla János és Honig Ferenc választmányi tagok hitelesítik. — Ezután Reismann Dezső alelnök ismerteti a rendkívüli választmányi ülés összehívásának célját, amely azért vált szükségessé, mert az elnökség előterjesztést kíván tenni a választmánynak. Bejelenti, hogy a körök vezetőségei elhatározták, hogy karácsonyra a munka nélkül lévő szaktársak részére bizonyos összeget adnak, amiből azután élelmiszer-csomagokat osztanak ki közöttük. A Kör ugyan gondoskodik az ő munka nélkül lévő tagjairól karácsonyra, de tekintettel a nagy munkanélküliségre, az elnökség nevében ajánlja a választmánynak, hogy 600 P-vel a Kör is járuljon hozzá az akcióhoz. Révész Zsigmond, Schwarz Vilmos, Szilágyi Tivadar, Buczella Árpád, Radvánszky Rezső, majd Révész Zsigmond ismételt felszólalása után Schmidt Béla elnök az előterjesztést úgy módosítja az elnökség nevében, hogy 600 P helyett 1000 P hozzájárulást ajánl, amelyhez a választmány hozzájárul. — Reismann Dezső jelenti, hogy a jubileumi album részére való fényképezéshez az összes lapszemélyzetek hozzájárultak, azonkívül több werk-üzem is. — Végül Reismann Dezső arra kéri a választmányi tagokat, hogy az évi jelentés részére kiosztott statisztikai íveket pontosan töltsék ki és azokat mielőbb juttassák vissza.

Perl Béla.

Jótekonysági Kör

Jegyzőkönyv, mely fölvetetett a Jótekonysági Kör 1933 december 13-án tartott választmányi ülésén. Gyürey Rudolf elnöke mellett jelen vannak: Jerett Mór, Schäffer Mór, Dorok József, Schreck Ferenc, Löcsy Lajos, Schwartz István, Weinberger Mór, Fekete Gyula, Hermánszky János, Koczán Rezső, Raymond, Veresek Géza, Weisz Mór, Grünstein Miksa, Schwartz Zoltán, Schmidtmejer Vilma választmányi tagok. Igazolván távol: Herzog Salamon, Novotny Lajos. Jegyzőkönyvhitelesítők: Hermánszky és Schwartz I. — Pénztári és ellenőri jelentések tudomásul vétettek. — R. L. (Hódmezővásárhely), K. S. II. (Kecskemét), G. J. Sopron), F. J. (Vásárosnamény) és L. L. (Hajdúböszörmény) kérvényei nem teljesíthetők. — Az árva fölruházása december hó 18-án, 19-én és 20-án lesz. — 1933 szeptember, október és november hónapokban a következő segélyek fizetettek ki: Budapestben a Kör 10.942 munkanélküli tagjának 6–6 P, 782 munkanélkülinek 3–3 P, 85 munkanélkülinek különféle segélyek; vidéken: a Kör 700 munkanélküli tagjának 8–8 P, 1937 munkanélkülinek 4–4 P, 99 munkanélkülinek 2–2 P. — A Magyar Nyomdászok Társaságára 500 pengő karácsonyi adománya köszönettel nyugtáztatik. — Az elnök indítványozza, hogy a Kör ama munkanélküli tagjainak, akiknek segélye lejárt, az Általános Fogyasztási Szövetkezet útján karácsonyra élelmiszer-csomag adassék. Ehhez az akcióhoz a társaság köré a következő összegekkel járultak: Hírlapszedők Köre 1000 P, Gépmesteregylet 600 P, Kéziszedők Köre 300 P, Öntők Köre 200 P, Korrektorok Köre 200 P; valamint a Magyar Nyomdászok Társaságára által adományozott 500 P. A Jótekonysági Kör ugyancsak 1000 P-vel járul hozzá. A választmány egyhangúlag hozzájárult az elnöki előterjesztéshez. — Több segély iránti kérvény — anyagiak hiányában — nem teljesíthető. Ülés vége.

Löcsy Lajos.

Kiadótulajdonos: Guttmann Jakab.

Felelős szerkesztő: Brumiller László.

„Világosság” könyvnyomda Rt. Budapest VIII, Conti u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Árverésen vásárolt nyomdai berendezések olcsó árúsítása
Raktáron elsőrendű gépek és betűanyagok
»FORMA« GRAFIKA SZAKÜZLET
VIII. Bezerédi ucca 4. (Rákóczi út mellett)
TELEFON: 31-5-98

Bútor leghosszabb részletre
legolcsóbban, legnagyobb választékban **Nemzeti Bútorháznál**, Dobány u. 46 (Klauzál u. sarok)

A szervezett munkásság egyetlen takarékpénztára

T

Tőrekvés Takarékpénztár Rt

Takarékbetéteket elfogadják az Általános Fogyasztási Szövetkezet fióküzleteiben is.

Központ:
Budapest VII,
Rákóczi út 42
Pestszenterzsébeti fiók:
Kossuth Lajos ucca 41